

Via internet

Ministerie van Veiligheid en Justitie
T.a.v. de Staatssecretaris
De heer F. Teeven

Datum

31 juli 2014

Behandeld door

mr. I. Post

Uw kenmerk

Onderwerp

Internetconsultatie tarieven bewind en curatele

Kenmerk

-

Geachte heer Teeven,

Middels deze brief wil ik als professioneel beschermingsbewindvoerder en curator reageren op de voorgestelde Regeling inzake de beloning van curatoren, bewindvoerders en mentoren (hierna ook: Regeling).

Ik ben blij met de ontwikkeling om het beroep van curator, bewindvoerder en mentor verder te professionaliseren. Uniformiteit in beloning speelt daarbij ook een rol. In de bedoelde Regeling staat een basis waar we mee vooruit kunnen. Maar ik zie ook nog wel wat praktische problemen en onderbelichte aspecten betreffende de jaarbeloning, de bijzondere beloningen en de indexatie. Mijn suggesties en opmerkingen zijn hieronder puntsgewijs weergegeven. Om de leesbaarheid te bevorderen zal ik hierna alleen nog spreken over bewindvoerder en bewindvoering, waarmee dan ook in voorkomende gevallen curator en/of mentor etc. wordt bedoeld.

1. Onderscheid in jaarbeloning

De jaarbeloning wordt bepaald aan de hand van drie categorieën die kort als volgt zijn samen te vatten: a. geen zelfredzaamheid mogelijk; b. wel zelfredzaamheid mogelijk en c: zelfredzaamheid met bewerkelijke schulden.

Hierbij valt mij een aantal dingen direct op, namelijk dat bij aanvang van het bewind de categorie wordt vastgesteld, dat in veel schuldendossiers alleen categorie a van toepassing zal zijn en dat de HBO-opleidingseis niet terug te vinden is in de beloning. Deze punten licht ik hieronder nader toe.

1.a. Aanvang bewind – schulden

Bij aanvang van het bewind zal in veel gevallen nog niet bekend zijn of er sprake is van bewerkelijke schulden. In de praktijk zien wij veelvuldig dat cliënten en hun directe omgeving (familie, begeleiders) de schuldenlast enorm onderschatten. In de praktijk komen de schulden meestal 50 tot 100% hoger uit en soms zelfs nog hoger. Ook na het opstellen van de boedelbeschrijving komen er regelmatig nieuwe schulden boven tafel. Of een dossier bewerkelijke schulden omvat, is pas na een maand of drie tot vier met een enige mate van

zekerheid te zeggen. Daarbij merk ik nog op dat niet alleen de omvang van de schuldenlast (in verhouding tot het inkomen) van belang is, maar ook welke schulden het precies betreft. Een huurschuld is meer problematisch dan een niet betaalde telefoonrekening.

Daarnaast is de term “bewerkelijke schulden” niet verder uitgewerkt. Ik zou ervoor willen pleiten om de term te definiëren (door bijvoorbeeld het aantal schulden of de totale schuldenlast als uitgangspunt te nemen) en de beloningsstructuur op dit punt aan te passen. Enerzijds kan er gekozen worden voor meer flexibiliteit door tussentijdse aanpassingen van het tarief mogelijk te maken. Anderzijds brengt dit grotere werkdruk met zich mee voor de bewindvoerders en de Rechtbanken, aangezien er vaker een machtigingsverzoek ingediend zal (moeten) worden. De bestaande praktijk, waarbij voor problematische schulden in verschillende stadia verschillende eenmalige beloningen worden toegekend (door het LOVCK), is in mijn ogen een betere optie die beter aansluit bij de praktijk.

1.b. Aanvang bewind – zelfredzaamheid

Bij aanvang van de bewindvoering zal vrijwel nooit in te schatten zijn of een cliënt zelfredzaam is of kan worden. Op dat moment ontbreekt (een deel van) de zelfredzaamheid, anders zou er immers geen bewind worden ingesteld. Pas op het moment dat de cliënt rust heeft, omdat er geen post meer binnenkomt en alles wordt geregeld, kan een goede inschatting gemaakt worden of en in hoeverre een cliënt zelfredzaam is of kan worden. In de praktijk blijkt dat soms na enkele jaren pas enige vorm van zelfredzaamheid aan de orde komt. In die gevallen is het in onze praktijk wel eens voorgekomen dat uiteindelijk het bewind is opgeheven, omdat de cliënt dit weer zelf aankon. Bij aanvang van het bewind is hierover niets te zeggen, omdat de onrust van de financiële situatie bij veel cliënten, die toch vaak in meer of mindere mate een verstandelijke beperking hebben, zo'n groot beslag legt op hun dagelijks leven, dat er geen goede inschatting kan worden gemaakt van het functioneren, zodra er financiële rust is. In het eerste jaar komt de zelfredzaamheid eigenlijk nauwelijks aan bod. Er is dan nog teveel onrust van de veranderingen, waardoor pas in latere jaren de zelfredzaamheid kan worden bepaald en eventueel bevorderd. Nu dit aspect het uitgangspunt is voor het vaststellen van de beloning, dient er een mate van flexibiliteit ingebouwd te worden, zodat de beloning aan kan sluiten bij de reële situatie. Een jaarlijkse beoordeling sluit dan beter aan op de maatschappelijke realiteit dan een eenmalige beoordeling bij aanvang.

1.c. Schuldendossiers

Indien een cliënt niet zelfredzaam is, wordt er een beloning toegekend in categorie a, ook als het dossier bewerkelijke schulden omvat. Voor dossiers met bewerkelijke schulden is echter wel een hoger opleidingsvereiste in de wet vastgelegd, maar er wordt minder beloning tegenover gezet. Dit is maatschappelijk niet verantwoord naar mijn mening. Bij schuldendossiers is er *altijd* sprake van meer werkzaamheden, de zelfredzaamheid van cliënt heeft daarop geen invloed. Gezien de toelichting die wordt gegeven bij dit onderwerp, is categorie a bedoeld voor standaarddossiers waarbij de bewindvoerder niet veel extra werk heeft naast het regelen van de financiële huishouding. In deze definitie past geen schuldendossier. Het ligt voor de hand om voor de bewerkelijke schuldendossiers zonder zelfredzaamheid van de rechthebbende een aparte categorie in het leven te roepen, rekening houdend met het wettelijk geëiste extra opleidingsniveau. In de praktijk komen dit soort dossiers veelvuldig voor, met name bij cliënten met een progressieve ziekte, zoals dementie, ziekte van Korsakov, ziekte van Huntington en dergelijke.

1.d. Opleidingsniveau

In de wet wordt voor bewerkelijke schuldendossiers een HBO-opleiding verplicht gesteld. Dit zie ik op geen enkele manier terug in de beloning. Weliswaar wordt er voor schuldendossiers

extra tijd toegekend, maar de uren van een HBO-er worden nu eenmaal duurder betaald dan een MBO-er. Het extra werk dat wordt verricht in schuldendossiers, zal in veel gevallen meer zijn dan het aantal uren dat in de voorgestelde Regeling wordt gehanteerd. Bovendien moeten die uren op basis van de wetgeving door een hoger opgeleide bewindvoerder worden afgehandeld. De loonkosten in dergelijke dossiers zijn derhalve hoger, een daarop aangepast uurtarief lijkt mij niet meer dan redelijk. Het is niet te rijmen dat enerzijds hogere opleidingseisen worden gesteld, maar dat anderzijds de beloning niet wordt geconformeerd aan deze eisen, zeker niet als in een bewerkelijk schuldendossier de beloning conform categorie a wordt toegekend.

2. Bijzondere beloningen

Naast de jaarlijkse beloning van bewindvoerders, zijn in veel gevallen bijzondere beloningen op hun plaats.

2.a. *Aanvangswerkzaamheden*

In de toelichting op de Regeling wordt gemeld dat bij bewind na budgetbeheer geen vergoeding voor aanvangswerkzaamheden nodig is. Dit bestrijd ik. Vrijwel alle werkzaamheden die bij een intake horen, dienen ook in dit geval te worden verricht. Ik noem daar het bijwonen van een zitting, aanschrijven van alle instanties (de post dient immers naar een ander adres te worden gestuurd), het afgeven van machtigingen voor automatische incasso etc. Het niet toekennen van een intakevergoeding is in deze situatie dan ook niet reëel. De werkzaamheden die worden verricht zijn vergelijkbaar met de werkzaamheden bij een nieuwe benoeming tot bewindvoerder.

Ook bij het overnemen van bewind van een andere bewindvoerder, zullen er intakewerkzaamheden moeten worden gedaan. Wellicht is het bijwonen van een zitting niet noodzakelijk, maar het aanschrijven, het openen van bankrekeningen (bewindvoerders hebben elk een andere huisbankier), het opstellen van een budgetplan, het afgeven van machtigingen voor automatische incasso en het doen van betalingsvoorstellen aan schuldeisers dienen toch allen te gebeuren. Als dit werk onbetaald blijft, zullen vele bewindvoerders ervoor kiezen om geen dossiers meer over te nemen. Dit lijkt mij niet in het belang van de cliënt. Zeker als het gaat om een bewindvoerder die de zaken niet goed op orde heeft gehad, neemt het intaketraject minstens net zoveel tijd in beslag als bij een nieuw dossier, terwijl de cliënt juist gebaat is bij een overgang naar een andere bewindvoerder.

Ik pleit ervoor om in alle gevallen een beloning voor intake toe te kennen. Een onderscheid naar de aard van het dossier (bewind volgend op beheer, opvolgend bewindvoering of nieuw dossier) is daarbij naar mijn mening niet van belang. Door het standaard toekennen van deze vergoeding, wordt aangesloten bij de maatschappelijke realiteit én wordt de werkdruk voor bewindvoerders en Rechtbanken verminderd, omdat een extra machtigingsverzoek niet meer nodig is.

2.b. *Eindafrekening*

In alle gevallen waarin de bewindvoering eindigt (door overlijden, opheffing van bewind of overgang naar een andere bewindvoerder) dient een eindafrekening te worden opgesteld en dienen instanties op de hoogte gesteld te worden van de situatie. Ook dient het dossier te worden overgedragen aan de erven, de cliënt of de opvolgend bewindvoerder. De werkzaamheden zijn in alle situaties vergelijkbaar. Ik zou er daarom voor willen pleiten om bij de eindafrekening standaard een vergoeding toe te kennen, zodat de bewindvoerders én de Rechtbanken niet te maken krijgen met extra machtigingsverzoeken.

3. Indexatie

In het huidige voorstel wordt aangesloten bij de indexatie voor (kort gezegd) de WSNP-bewindvoerders. De laatste jaren is de indexatie voor deze beroepsgroep duidelijk achtergebleven bij de inflatie. Dit betekent dat de netto-beloning achteruit is gegaan. De beloning voor beschermingsbewindvoerders is krap te noemen. In sommige gevallen is de beloning toereikend voor het aantal uren dat een dossier vraagt, maar in veel gevallen is de daadwerkelijke tijd die aan een dossier wordt besteed hoger dan de toegekende beloning. De complexiteit van de maatschappij en de ingewikkelde dossiers met schulden en steeds vaker ook multi-problematiek (gedragsproblemen, taalproblemen, teruggang in zorgverlening thuis, scheidingen, onvindbare cliënten, gebroken huishoudens, maar vooral een combinatie daarvan) én de hogere eisen die de wetgeving stelt op bijvoorbeeld het gebied van scholing, zorgen ervoor dat de kosten voor bewindvoerders zullen stijgen met minimaal de inflatie. De beloning dient daarmee in de pas te lopen, om ervoor te kunnen blijven zorgen dat bewindvoerders hun functie kunnen blijven uitoefenen en de mensen die het zo hard nodig hebben, te kunnen blijven ondersteunen.

4. Publicatie

Ik heb er geen bezwaar tegen dat deze brief (deels) wordt gepubliceerd. Tot het geven van nadere toelichting ben ik altijd bereid.

5. Conclusie

De Regeling geeft een basis in de beloningsstructuur waar ik in beginsel mee kan instemmen. Ik pleit er wel voor om een vierde categorie beloning toe te voegen, namelijk voor bewerkelijke schuldendossiers waar zelfredzaamheid van de rechthebbende niet aan de orde is. Het is niet in overeenstemming met de praktijk om voor deze dossiers slechts een beloning in de categorie a toe te kennen. Ook pleit ik voor meer flexibiliteit in het vaststellen van de beloningscategorie.

Het uurtarief voor dossiers met bewerkelijke schulden hoort naar mijn mening hoger te zijn dan voor andere dossiers, omdat hiervoor wettelijk hogere opleidingseisen worden gesteld. De loonkosten voor deze dossiers zijn hoger en de beloning dient daarmee in de pas te lopen.

Daarnaast pleit ik ervoor om standaard een beloning voor intake toe te kennen, evenals een beloning bij het einde van het bewind. Deze werkzaamheden worden in elk dossier verricht. Hiermee wordt de regeldruk voor bewindvoerders en Rechtbanken verminderd.

Tot slot lijkt het mij reëel om de indexatie van de beloningen in de pas te laten lopen met de inflatie, waardoor de netto-beloningen van bewindvoerders in elk geval gelijk blijft.

Met vriendelijke groet,

mevrouw mr. I. Post
bewindvoerder/directeur